

O Františku II. a strachu ze svobody

Potupné popravy mladší sestry se Leopold II. naštěstí nedožil. 1. března 1792 záhadně zemřel a náhle opuštěného žezla habsburské mocnosti se chopil jeho prvorozený syn.

František II. prožil dětství se svými rodiči v Itálii, avšak v 16 letech jej povolal do Vídně jeho pokrokový strýc Josef II., aby následníka trůnu postupně zasvětil do budoucích vladařských povinností. Jako „císařský uředník“ se chlapec příliš neosvědčil. Měl sice dostatek sebevědomí, které u něj hraničilo až s domýšlivostí, ale kdoví po kterém předkovi byl ne příliš bystrý, těžkopádný, váhavý a samostatnému úsudku se vyplašeně bránil. Náročný Josef II. byl rozmrzelý a netajil se názorem, že jeho synovec by byl skvělý správní úředník, ovšem nemá ani nejmenší předpoklady stát se alespoň dobrým císařem, natož vynikajícím.

Čím víc mladíkovi chybělo panovnického nadání, tím víc chtěl puntičkářský Josef II. dohnat jeho nedostatky pilnou prací. Nevšímal si jeho lásky ke květinám a k rostlinám vůbec, nadšení pro malířství, jemnou hru na housle a violu ledabyle přehlížel. To jsou přece záliby naprosto hloupé a neužitečné. Pro Františka II. připravil přesný denní řád, přecpaný jen výukou, pečlivou přípravou na život rázného a schopného panovníka, který dokončí úspěšnou přeměnu habsburské říše, tak jak ji Josef II. zdárně začal. Zvláštní, jako by zapomněl na vlastní krušné dětství. Dosáhl však naprosto opačného výsledku. Přísnou výchovou a přehnaně důslednou pozorností se mu povedlo ve Františkovi II. vybudovat zatrpkllost, pocit méněcennosti, nechuť ke vzdělávání a později netečnost k panovnickým povinnostem. Jakékoliv zapeklité problémy řešit neuměl, a tak jim uhýbal, lhal, přetvářel se a nechal je volně přerůstat přes hlavu. Převratné nápady svého strýce z duše nesnášel a závany jakékoliv změny v něm vzbuzovaly hrůzu.

František II. dosedl na habsburský trůn v době, kdy jej už nebezpečně olizovaly žhavé plameny bojových příprav. V březnu zemřel otec, v dubnu vstoupilo Rakousko do války s Francií. Volnost! Rovnost! Bratrství! Ostrý zvuk nakažlivých slov, jež se z Paříže rozlétla jako tisíce bílých holubic, tříštila se o evropské velehory a v hustých kapkách nekontrolovatelně dopadala na světadíl, vzbuzoval ve Františkovi svíravý strach. Nejprve mu popraví tetu, a teď ta hesla!

Proti prudce jedovaté svobodě, jež by, proboha, znamenala velké změny v habsburské říši, vybočení ze zaběhlých kolejnic, zvedl obranné štíty, kované z nepřetržitého dozoru tajné policie. Mimochodem, ta vznikla v rámci záplavy císařských usnesení už za Josefa II., ovšem jeho synovec jejich nechtutných služeb využíval beze zbytku. Členové tajné policie (a byli mezi nimi třeba i chudí šlechtici, sluhové, pracovníci kaváren, holiči, prapodivné kartárky a věštkyně, neboť stát za udávání skvěle platil) měli pečlivě sledovat chování a jednání lidí a jakýkoliv náznak šíření svobodomyšlných názorů okamžitě hlásit. Nejdůslednější dohled byl ustanoven nad cizinci, zejména francouzskými vystěhovalci, zda náhodou neponoukají lid proti Habsburkům. Velice nebezpečné byly všechny tiskoviny, neboť tam se určitě mohou skrývat volnomyšlenkářská hesla či podvrtné věty, které nabádají k svržení císaře. Pověření úředníci i podlí dobrovolníci bedlivě dohlíželi na všechna společenská setkání, na obsah vydávaných novin a knih, na učební osnovy ve škole, do nebe volající troufalost bylo prohlížení soukromé pošty. Veřejné čítárny a půjčovny knih byly pro jistotu zavřeny.

Bouřlivé události ve Francii brzy spoutaly a ovládly celou Evropu. Od počátku války zažívala habsburská armáda veskrze zdrcující prohry. Nerozhodný císař František II. neměl proti záhadně se vynořujícím francouzským vojevůdcům šanci na úspěch. Oplývali rozhodností, rázností a bystrostí, tedy vlastnostmi, které jemu tolik chyběly. Mezi nimi se brzy prosadil mladý voják jménem Napoleon Bonaparte. Pod jeho skvělým vedením vítězily francouzské šiky v jedné bitvě za druhou. František II. Napoleona nesnášel, a když se v roce 1804 sám zvolil za císaře Francouzů, ješitný habsburský panovník odpověděl po svém. Nechal si přidělit hodnost dědičného císaře rakouského. Celé mnohonárodní území, které ovládal, počal nazývat císařství rakouské, krátce Rakousko, a na státních jednáních se podepisoval František I., první rakouský císař.

Válečné voje se jako na zběsilé houpačce přesouvaly světadílem a země Koruny české trpěly. Nebylo to poprvé, co si Habsburkové z Čech a Moravy udělali spížírnu potravin, sklad vojenského vybavení, ale také zásobárnu početné lidské síly. Mladí muži byli vytrháváni ze svých rodin, práce a navlékání

Císařští vojáci pověření odvody chlapců do války

František II.

do bílých stejnokrojů rakouské armády, aby nesmyslně dávali všanc své mladé životy kvůli pýše pánů. Necháпали důvod války, důsledky vítězství či prohry. Nechtěli zažít dobrodružství okořeněné mužnou statečností, netoužili poznat širé dálky ani vůni cizích krajů.

1. Jaká událost zásadně ovlivnila vývoj Evropy koncem 18. století?
 - a) přírodní pohroma, která roztříštila evropské velehory
 - b) povstání ve Francii a následná poprava krále a královny
 - c) smrtelně nakažlivá choroba
2. Proč František II. nařídil, aby tajná policie kontrolovala obyvatele jeho říše?
 - a) měl strach, že mu někdo usiluje o život
 - b) obával se, že myšlenky, jež vedly k mocnému povstání chudého lidu ve Francii, nakazí i lid jeho říše a podnítí bouře protestů
 - c) poněvadž byl velice pečlivý a chtěl mít pod kontrolou každodenní životy lidí, od těch nejbohatších po nejchudší

Znáte mě?

Můj otec byl mlynář. Už na gymnáziu mě velice zajímala různá strojní zařízení a má záliba se později stala i mým zaměstnáním. Získal jsem věhlas díky sestrojení pohyblivých náhrad lidského těla, postavení vodních čerpadel, sestavení důmyslných hodinových strojů. Vrcholem mé práce bylo předvedení jízdy prvního parního vozu v českých zemích. Bylo to v roce 1815. O dva roky později jsem na Vltavě předváděl svůj vlastní parník. Někdo mi však ukradl pokladnu se vstupným. To mě velmi rozladilo a k parním strojům jsem se nadobro obrátil zády. Kdo jsem?

- a) Josef Božek (*1782 – † 1835)
- b) Karel Růžek (*1782 – † 1835)
- c) Jan Květoš (*1782 – † 1835)

Pověst o bitvě tří císařů

9. prosince 1805

Drahý otče,

tyto řádky předříkávám svému příteli, je to venkovský učitel a moudrý člověk jako ty. Poskytuje slova útěchy všem trpícím. Ležením se šíří nakažlivé choroby, průjem a tyfus, ztratil jsem mnoho krve, rána v rameni je hluboká, nehojí se, ba právě naopak. Začíná se podivně barvit, bolest je čím dál hůře snesitelná. Nicméně stále věřím v boží spravedlnost a neztrácím naději na návrat k nám domů.

Vojenský lazaret je severně od Vídně, nedaleko moravské vesnice Slavkov. Je to kraj mírně zvlněný, mezi jehož pahorky se před sedmi dny odehrála bitva, o které Ti chci psát. Bezprostředně po ní jsem dostal rozkaz sloužit v zajateckém táboře, než se zhoršil můj zdravotní stav, tudíž jsem měl skvělou příležitost vyptat se rakouských a ruských vojáků na krvavý boj. Naskytl se mi tak pohled na bitvu z opačné strany a mohu Ti vcelku přesně popsat její průběh.

Otče, zvítězili jsme, je to neuvěřitelné, zvítězili jsme. Přestože spojenecká vojska Rusů a Rakušanů byla početnější a část mužů bitevní pole předem znala do posledního kopečku, neboť zde byli loni na velkém vojenském cvičení. Napoleon je mazaný jak liška, je prostě skvělý. Pevně věřím, že jedině on může svět zbavit útlaku starobylých, zkostnatělých rodů, jež si báječně žijí na úkor nás prostých lidí.

Koncem listopadu jsme obsadili vesnici Slavkov a nedaleký vrch Prac. Avšak po několika dnech jsme dostali rozkaz k vyklizení Slavkova, k opuštění vojensky výhodného postavení na návrší, Napoleon dal povel i k přesunu vojsk, čímž došlo k oslabení jižního křídla, které zajišťovalo důležitou cestu na Vídeň. Byl jsem zmatený. To je přece úplný nesmysl!

Několik dní jsme ustupovali, stáhli jsme se na západ směrem k městu Brno a zastavili se nedaleko vesnice Šlapanice. Proboha proč! Vojensky velice výhodnou Prateckou výšinu obsadili Rusové a Rakušané. Napoleon prý dokonce vyslal svého pobočníka, aby jednal s nepřáteli o příměří. Tehdy jsem naprosto nechápal, co se děje. Copak se hodlal vzdát?

Otče, až po bitvě jsem docenil mistrovský tah vynikajícího vojevůdce. A já jsem opravdu hrdý, že mohu bojovat za Jeho Veličenstvo Napoleona Bonaparta. S jeho mimořádně skvělým vedením Francie brzy ovládne celou Evropu.

Všechno do posledního puntíku to naplánoval. Mátl Rakušany a Rusy předstíranými ústupy a šikováním vojsk, záměrně v nich budil dojem, že naše armáda je ve špatném stavu, vyčerpaná. I nabídka smíru byla jen promyšleným kouskem zkušeného válečníka. Mladí ruští a rakouští generálové se nechali zmámit opojnou chutí snadného vítězství, jež tupí ostražitost a bere chladný úsudek. Důvěřovali neporazitelnému spojení rakouské důkladnosti a ruské statečnosti. Napoleon v nich podporoval a živil pocit jejich vlastní výjimečnosti, že si ani nevšimli, že jim k rukám a nohám přivázal provázky a jako loutky je vedl, kam sám chtěl.

Na noc před bitvou nikdy, nikdy nezapomenu. Velitelé četli císařův rozkaz. Kéž bych si ta slova zapamatoval, neboť rozehrála mou duši lépe než horké víno. Pamatuji si jen útržky. „Vojáci, silná rusko-rakouská armáda táhne proti nám. Ale věřte, naše postavení je pevné. Chrabře bojujte, vneste do řad nepřátel zmatek, nezdržujte se odnášením raněných a postupujte tvrdě vpřed. Já sám, pokud bude potřeba, vystavím svůj život v prvních bojových řadách napospas smrti. Bijte se za čest a slávu francouzského národa a zvítězíme. My zvítězíme! ...“

Sám Napoleon objížděl na koni všechna tábořiště. Otče, viděl jsem ho na vlastní oči, úplně zblízka! Napoleon je krásný. Není tak malý, jak se o něm povídá. Má krátké černé vlasy, tmavší pleť, výrazný nos a vysoké čelo. Sebevědomě seděl v sedle svého koně, na sobě šedý ošumtělý plášť. Kráčel mezi námi a z jeho oduševnělé tváře pronikavě zářily jasné bleděmodré oči. Pozorně nás přehlížel. Svou živostí, zkoumavým zájmem nám všem a každému vojáku jednotlivě dával víru ve vlastní jedinečnost a nenahraditelnost.

Jakmile zazněla poslední věta příkazu, stržení statečností a vroucností Napoleonových slov, zažihali jsme louče nebo věchýtky slámy, napichovali je na bodáky. Mávali jsme ohni vysoko nad hlavami a volali: „Ať žije císař, ať žije císař!“ a běhali za ním. Ani se mně nechtělo jít spát, ale musel jsem.

Vstávali jsme za tmy. S ostatními vojáky jsme podupávali kolem ohňů a hráli si ruce, kouř nás štípal do očí. S přicházejícím rozbřeskem bylo měkké údolíčko s potokem a jezírky pod námi plné husté mlhy jako hrnek mléka a dlouhý řetěz kopců na protější straně z ní zvědavě vyrůstal jako kloboučky hub ze zeleného mechu. Pak přišel voják s rozkazem. Balili jsme věci, házeli je na vozy, rozebírali si pušky a řadili se. Velící důstojníci nás obcházeli a stroze okřikovali, přičemž si spěšně zapínali knoflíky stejnokrojů, připínali šavle, přehazovali brašny přes ramena.

Bitva u Slavkova

Od nepřátelských zajatců jsem se dozvěděl, co se dělo na druhé straně, proč byli naši velitelé ráno tak podráždění. Střed ruského vojska, jenž se soustředil na klíčovém místě Pratecké výšiny, se dal do pohybu za ranního rozbřesku. Rusko-rakouské pluky sebevědomě scházely po svahu dolů a brzy ráno část armády sestoupila do údolí k rybníkům a jezerům, aby zaútočila na naše oslabené jižní křídlo.

Stáli jsme připraveni k boji. Byl jsem nedočkavý, těšil jsem se, jak budu statečně bojovat za Francii. Napoleon však stále vyčkával. Slunce se vynořilo z nočního úkrytu a sypalo po kraji oslňující zlatý prach, který jakoby zázrakem rozpouštěl mléčnou mlhu v jasné denní světlo. Téměř opuštěná Pratecká výšina vypadala jak obnažená hrud' a vybízela k zasazení smrtelné rány.

Jeden zajatec v roztrhaném jezdeckém stejnokroji povídal, že rakouští a ruští velitelé se začali hádat a z podivného důvodu vydali rozkaz, aby se jezdecktvo na levém boku přesunulo napravo, a tak několik tisíc koní provádělo přesun před pěším plukem a brzdilo jejich pochod. Vojáci byli nuceni čekat, a protože pořádně nevěděli, co se vepředu děje, propadali trdomyslnosti a nervozitě a ztráceli nadšení k boji.

Teprve teď Napoleon zavelel k prudkému útoku na nechráněné řady.

Náš silný úder na oslabený střed rusko-rakouské armády nepřátelská vojska úplně zmátl. Muži počali zmateně prchat v hustém proudu, tudíž vojáci uprostřed byli, ať chtěli či ne, vlečeni davem. Utíkající bojovníci strhávali s sebou další muže, bylo naprosto nemožné neustupovat s nimi. Ruští dělostřelci opouštěli svá děla a utíkali pryč, vlevo i vpravo neustále padali vojáci a sténali. Střelba na jihu sílila, hvízdající kulky se slévaly s ranami z děl v jedno mohutné dunění a proplétaly se s vyděšenými výkřiky hrubých nadávek i bolestivých stenů. Pod kopyty koní, pod koly vozů se válela krvavá těla raněných a mrtvých vojáků. Přes ně kráčeli živí, ztropeni lidskou krví, strachem ze smrti ztráceli svou vlastní tvář, zabíjeli na počkání, aby po několika krocích byli sami zabiti. Štiplavý kouř z děl a pušek nahradil ranní mlhu.

Hustý proud našich vojáků se dostal téměř k vrcholu kopce, čímž rozčísil rusko-rakouskou armádu ve dvě slabší části. Podle rozkazu jsme rozevřeli naše šiky do stran. Zleva i zprava jsme sbíhali zpátky po úbočích Pratecké výšiny dolů, stejnými cestami jako Rusové a Rakušané ráno, a vpadli jsme jim do zad. Útok Francouzů zezadu byl pro ně naprosto nečekaný. Pálili jsme do ruských a rakouských jednotek. Někteří se houfně vzdávali, jiní se

zoufale snažili zachránit zběsilým útekem. Během několika hodin byla nepřátelská armáda zcela rozprášena. Kolem páté hodiny večer se po stráních už jen líně převaloval dým. Zvítězili jsme, otče. Díky Napoleonovi jsme oslnivě zvítězili na celé čáře.

Tak to je vše, pošli mé pozdravení sestřám a Julii, vzpomínejte na mě v dobrém. Zase Ti brzy napíše.

Tvůj Pierre

P. S. Vážený pane Duponte, s lítostí Vám oznamuji, že Váš syn večer svému zranění podlehl a již není mezi živými.

Nečitelný podpis neznámého muže jakoby podtrhoval lidskou marnost a nesmyslnost neovladatelných tužeb po bezmezné moci.

lazaret = dočasná vojenská nemocnice, Dupont [čti dypon], Pierre [čti pjer]

1. Co myslíte, proč se bitvě u Slavkova říká bitva tří císařů?
 - a) jmenovalo se tak údolí, kde se bitva odehrála
 - b) poněvadž se v místech bitvy stékají tři potoky
 - c) protože se jí zúčastnili tři císaři - francouzský vojevůdce Napoleon Bonaparte, ruský car Alexandr a rakouský císař František
2. Kdo psal dopis?
 - a) francouzský voják
 - b) rakouský voják
 - c) ruský voják
3. Víte, kdo to byl markytán?
 - a) velitel jezdeckého oddílu
 - b) prodavač zboží a jídla mezi vojskem
 - c) zdravotník

O manželce a dětech Františka Josefa I.

On byl pohledný, štíhlý jako topol a nejmocnější v říši. Ona byla jako krůpěj ranní rosy, čerstvý vítr, právě rozkvétající louka. Setkali se na konci léta roku 1853 a hned se do sebe zamilovali. Znali se teprve tři dny a už se zasnoubili a... svatba byla veliká a... zazvonil zvonec a pohádky byl konec.

Křehký vztah třiadvacetiletého Františka Josefa I. a patnáctileté Alžběty Bavorské, které nikdo neřekl jinak než Sisi, započal opravdu neuvěřitelně krásně jako v kouzelném příběhu pro děti. Letní sídlo její rodiny leželo u rozlehlého jezera asi 30 kilometrů od Mnichova. Tady Sisi trávila šťastné dětství se svými sestrami a bratry i dětmi z okolí. Byl to bezstarostný čas plný honiček, her na schovávanou a neškodných lumpačin. Svobodomyšlný otec zastával názor, že děti se vychovávají samy a rodičovské nucení k pevnému dennímu režimu je pro ně nezdravé.

Sisi s ostatními sourozenci vyrůstala jako dravý pták, kterému je volný pohyb v přírodě nade vše. Milovala dlouhé túry po horách, skvěle plavala, vesele běhala se smečkou loveckých psů a na koni jezdila výtečně, lépe než kdejaký kluk. Dámské sedlo, jež přikazovalo slušně vychovaným dívkám mít obě nohy na jedné straně koně, Sisi neuznávala. Raději jezdila obkročmo, dokonce bez sedla a tryskem se hnala s větrem o závod. Na tehdejší dobu velmi nevhodné. Uměla i koně cvičit, jezdit ve stoje na hřbetě a skákat jako cirkusačka.

Osm měsíců od prvního setkání s Francim bylo naplněno štěstím a láskou. Na jaře roku 1854 se konala velkolepá svatba, která se vidí jednou za sto let. A přepůvabná Sisi vedle zamilovaného císaře jen zářila. Byla prostě nádherná, celá Vídeň nad mladinkou venkovankou oněměle žasla. Nutno dodat, že nepoučitelní Habsburkové manželským poutem opět spojili bratrance a sestřenici, neboť Žofie byla sestra nevěstiny matky.

Brzy po svatbě počaly šestnáctiletou Sisi pomalu oprádat lepkavé sítě každodenních císařských povinností. Nedorostlé ptáče, zvyklé volně a bezstarostně létat v oblacích, zavřeli do chladné zlaté klece, krmili suchými příkazy, zákazy a rozkazy, jak si to přála rázná tchyně a teta v jedné osobě. Žofie řídila všechno. Co, kdy a jak má a nemá Sisi dělat, co kdy a jak říci, kam, kdy a proč má a nemá jezdit a další a další. Proč? Co je to za zbytečné otázky? Alžběta Bavorská je teď majetkem říše, je přece císařovna, ne děvče ze statku! A podle toho se musí chovat.

Patnáctiletá Sisi

Žofie byla prostě vždycky všude. S otravně výchovným tónem v hlase Sisi poučovala, opravovala a s vyčítavým pohledem ji sjížděla za každé drobné porušení dvorských zvyklostí. No to je nehorázná neslušnost sundat si u jídla bílé rukavičky. Jaké povrchní návyky to dítě má! Obracela v opovržení oči v sloup. Tahle vesnická husička náročnou roli císařovny nikdy nezvládne. Vlídneho slova, natož pochvaly se mladičká Sisi nedočkala. A manžel? Franci neustále vyřizoval záležitosti říše, a když jej prosila o pomoc, jen sklopil oči a poslušně souhlasil s panovačnou mamá, jak jej v dětství naučili. Žofiin vliv byl příliš silný a ani upřímná láska jej nezlomila.

Sisi zanedlouho spadly růžové brýle, aby odhalily šedou nahotu skutečnosti. Den po dni zjišťovala, že Franci je úplně jiný než ona. Je neuvěřitelně pracovitý, to bezesporu ano, jinak ale suchar bez představitosti, nemá vztah ani k hudbě, ani k poezii. Krom toho, celý dvůr jednoznačně řídí přísná a neústupná teta Žofie. Sisi psala dlouhé dopisy příbuzným do Bavorska, před tvrdou skutečností utíkala do svých snů, a pokud jí bylo dovoleno, věnovala se milovaným psům a hlavně koňům.

První dítě se mladým novomanželům narodilo rok po svatbě. Byla to holčička a pojmenovali ji, jak jinak, Žofie. Druhý potomek byla opět dcera, Gizela. Vševědoucí tchyně přikázala umístit dětské pokojíčky do blízkosti svých komnat a péče o mimina se ujala nejprve sama, poté je svěřila do rukou vychovatelů, které sama vybrala. Od mateřství odstrčená Sisi byla zdrčená. Dalšího vítězství se Žofie dočkala zanedlouho. Bylo však velmi kruté a bolestné.

Císařský pár se vydal na pracovní cestu do Uher a tenkrát si Sisi prosadila, že obě dcery vezme s sebou stůj co stůj. Návštěva sousední země dopadla hrozně. Nedlouho po příjezdu do Budína dostaly obě holčičky vysoké horečky, průjem, pravděpodobně to byla úplavice. Mladší Gizelka jako zázrakem nemoc přežila, ale dvouletá Žofinka zemřela v náručí zoufalé matky. Truchlivá návštěva Uher Sisi zlomila. Trápily ji výčitky svědomí i bodavý vztek, že protivná tchyně zase měla pravdu, když ji varovala, že děti jsou na náročném cestování příliš malé.

Ze stavu téměř před zhroucením ji vytáhlo třetí těhotenství. K nesmírnému štěstí otce i habsburských příbuzných se 21. srpna 1858 narodil chlapec, očekávaný následník trůnu, a dostal slavné jméno Rudolf. Žofie, nepokrytě dávající snaše najevo, že prvorozenou dceru vlastně zabila její neschopnost, syna bez řečí zabavila a předala do rukou kojných a vychovatelů.

Sisi pochopila, že s tchyní nemá smysl bojovat, a útrpně se odevzdala hořkému osudu. Zničená touha po šťastném manželství, po radostném mateřství a svobodném životě se obrátila v odcizení. Začala být nevšimavá k Francimu i dětem, málo mluvila, společenským povinnostem se raději vyhýbala, nevšimavě přehlížela potřeby jiných a jen sobecky využívala výhod císařského postavení.

Už jako dospívající dívka Sisi starostlivě dbala o svůj vzhled. Později jako „neschopná císařovna a nemožná matka“ však zcela propadla nezdravému uctívání svého vlastního těla. Dodržovala drsné stravovací návyky, hraničící s neustálým hladověním, jen aby si udržela váhu kolem 50 kg. Při výšce 172 cm to z jejího těla dělalo nepřírozenou vyzáblinu. Pas si hlídala na neuvěřitelných 50 cm. K tomu se přepínala i tělesně: vytrvale běhala, cvičila na nářadí, šermovala, svižným krokem vyrážela na náročné pěší túry, na dlouhé jízdy na koni, do úmoru plavala. A každé ráno, někdy i večer, se vážila.

Tři hodiny denně věnovala dlouhým hustým vlasům, s přehnanou péčí se snažila udržet mladistvý vzhled své pleti. Běžně uléhala na lůžko s výživnou jahodovou maskou na obličej, zabalená do vlhkého prostěradla, aby kůže zůstala hladká. Pravidelně se koupala ve vodě, do které služebné přidávaly mléko, med a citronový olej, aby pleť byla jemnější. Z lásky k moři si císařovna dala na rameno vytetovat kotvičku, habsburská rodina byla z výstřední ozdoby v šoku. V sebeobraně Sisi utekla z drahých mříží, aby sama sebe lapila a uzavřela do vlastní perleťové mušle. Byla mladá, krásná, celá Evropa pěla chvalozpěvy na její zvláštní půvab, okouzující šarm i nespoutanost duše. Uvnitř dokonalého těla však hnízдила nešťastná duše.

Pod záminkou nezbytných léčebných kúr, za nimiž se nejspíše skrýval zoufalý únik od protivných dvorských povinností a nesnesitelné tchyně, Sisi náruživě cestovala po celé Evropě, navštívila Afriku, podívala se do Anglie a vehementně rozhazovala manželovo jmění. Vídeňané to nesli nelibě. Rakousko hladoví a císařovna si tak velkoryse utrací. Za Gizelou a korunním princem Rudolfem se vracela jen na skok, aby děti viděly, jak máma vypadá. Přivezla jim dárek, chvíli si s nimi pohrála a opět vrátila vychovatelům.

Z celé Evropy měla Sisi nejraději sousední Uhry a bez trochy soudnosti milovala a uznávala vše maďarské. Mluvila jejich jazykem, měla ráda jejich obvyklá jídla, líbila se jí jejich hudba i živelná povaha. V Budapešti se jedenáct let po smrti malé Žofinky narodila poslední císařská dcera Marie Valerie.

Císařovna Sisi

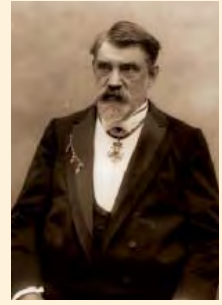
V tomto případě však byla pevně rozhodnutá a nemínila ustoupit. Nikdo jiný než ona se nebude na výchově její holčičky podílet. Marii Valerii úzkostlivě chránila před náručí tchyně, pro jistotu ji brávala na všechny náročné toulky po Evropě.

Sisi bylo přes třicet a starost o dokonalý vzhled jí přestával přinášet uspokojení. Ať se snažila sebevíc, stroj času bezohledně pracoval a její pružné tělo vadlo. Jenže císařovna stárnout neuměla. Od 32 let se odmítala dát fotografovát nebo malovat, po čtyřicítce se objevily bolesti zad, kloubů, a dokonce musela částečně omezit pravidelné cvičení, chodila už jen na dlouhé pěší túry. V jedenapadesáti dávno nebyla tou křehkou císařovnou, nad jejíž krásou se tajil dech celému světu. Na vrásky už žádná kouzelná maska z jahod nezabírala, raději si tvář halila závoji, skrývala za vějíři či pod krajkovým slunečníkem. Štíhlou postavu si sice stále hlídala, ale už ne tak přísně jako zamlada, a to i z toho důvodu, že zdravotní stav jí zabraňoval náruživě sportovat. Zůstalo jí jen cestování. S početným osobním doprovodem bezcílně křížovala Evropu jako zbloudilá loď a snažila se utéci sama před sebou. Pohár hořkosti však ještě neměla dopitý. Roku 1889 šokovala celou habsburskou rodinu záhadná smrt jejího syna, korunního prince Rudolfa.

1. Co se Vídeňanům nelíbilo na chování císařovny Sisi?
 - a) byli rozladěni, neboť Sisi se chovala nedůstojně, jako prostá děvečka, ne jako císařovna mocné říše
 - b) císařovna úzkostlivá starost o vzhled a záliba v cestování stály státní pokladnu nehorázné peníze
 - c) protože Sisi se chovala hrubě ke služebnictvu
2. Jak rozumíte větě „Jenže císařovna stárnout neuměla.“?
 - a) Sisi měla zdravotní problémy, ale vůbec na ně nedbala a sportovala stále
 - b) Sisi nesnášela fotografie a malíře
 - c) nechtěla si připustit a smířit se skutečností, že se jí v obličeji objevují vrásky a že tělo není pružné jako dříve
3. Císařovna Sisi trpěla nebezpečnou chorobou, která se jmenuje mentální anorexie. Co víte o této nemoci?

Znáte mě?

Můj otec byl švec, matka posluhovačka. Byl jsem významný průmyslník a vynálezce. Mým nejznámějším objevem byla oblouková lampa, která stále udržovala elektrický proud v lampě. Zavedl jsem pouliční osvětlení v Jindřichově Hradci a v Písku, v Praze jsem postavil první městskou elektrárnu v zemi, osvětlil jsem i Národní divadlo. Sestrojil jsem světelnou fontánu na Výstavišti v Praze, zdokonalil jsem elektrické tramvaje a mnoho dalších zařízení. Dnes jsou na moji počest pojmenovány ulice v několika městech. Kdo jsem?

- a) František Křižík (*1847 – † 1941)
- b) František Miřík (*1847 – † 1941)
- c) František Siřík (*1847 – † 1941)